

Lier kommune
GRØNNE LIER – FOR ALLE INNBYGGERE

DEN KULTURELLE SPASERSTOKKEN

HANDLINGSPLAN 2019-2023

LIER KOMMUNE

1. INNLEDNING

Den Kulturelle Spaserstokken (herunder kaldt DKSS) har som formål å gi seniorer som oppholder seg på institusjoner kunst og kultur opplevelser.

Seniorer som ikke selv kan oppsøke det ordinære kulturtilbudet på grunn av dårlig helsetilstand, må få et kulturtilbud der de oppholder seg. Det skal være mulig å ta del i tilbudet uavhengig av funksjonsnivå og økonomi.

Denne handlingsplanen omhandler kommunens satsing på kulturtilbud til seniorer som bor på institusjoner eller bokollektiv for demente, samt dagbrukere av disse institusjonene. Det vil også være mulighet for alle eldre som bor i nærområdet til institusjonene å benytte seg av tilbudene.

Mange seniorer er hyppige brukere av de kulturtilbudene som gis på ordinære kulturarenaer. Den friske delen av seniorbefolkningen trenger ingen spesifikk tilrettelegging for å benytte seg av det eksisterende kulturtilbudet. De omtalte kulturtilbudene er finansiert over andre budsjetter og omhandles derfor ikke i denne planen.

Planen skal rulleres hvert fjerde år.

2. BAKGRUNN

Den kulturelle spaserstokken ble lansert av den rødgrønne regjeringen sommeren 2006 og etablert i 2007 som en oppfølging av **St. meld. 25. Mestring, mulighet og mening**.

Stortingsmeldingen påpeker at dagligliv, måltider, aktivitet, sosiale og kulturelle forhold er de største svakhetene ved dagens omsorgstilbud. Kulturtiltak bør ha sin naturlige plass i omsorgstjenesten basert på at kultur kan bidra til god helse. Kulturtiltakene må tilpasses publikum. For å tilrettelegge for brukerne, blir det derfor viktig å tenke på lokaler, transport og tidspunkt for aktivitetene. Intensjonene i den statlige «kulturelle spaserstokken» var å stimulere til tverrfaglig samarbeid mellom kultursektoren og helse- og omsorgstjenesten i kommunene. De eldre skulle tilbys arrangementer og aktiviteter innenfor alle kunst- og kulturgenrer som musikk, teater, film, litteratur og visuell kunst.

”Kunst og kultur er viktige kilder til opplevelser og gir oss språk og uttrykksformer til å formidle inntrykk, tanker og opplevelser vi ellers vanskelig finner ord for. Kulturelle uttrykk har derfor sin egen verdi knyttet til selve livet. Men kultur kan også gi god helse, og ha både forebyggende og behandlende effekt. Musikk, dans, kunst og drama brukt i terapeutisk sammenheng har vist svært god og dokumenterbar effekt. Musikk er uskadelig og bivirkningsfritt og medfører høy pasienttilfredshet. Også av den grunn bør kulturtiltak ha sin naturlige plass i omsorgstjenesten, og kultur og helse kunne spille sammen i et tett tverrfaglig samarbeid, som stimulerer både kropp og sjel, og aktiviserer både følelsesliv og intellektuelle ferdigheter”.

Det ble satt av øremerkede midler med rapporteringsplikt som ble sendt til forvaltning hos fylkeskommunene og videre tildelt kommunene. Ordningen liknet den for Den kulturelle skolesekken (DKS). I desember 2017 varslet Buskerud fylkeskommune at midlene

kommunene har mottatt til Den kulturelle spaserstokken, ville bortfalle fra og med 2019. Kulturskolen informerte de folkevalgte om bortfall av søkeordning for midler til DKSS høsten 2018. Det ble meldt til handlingsprogrammet for neste periode om behov for en økning i ramme til kulturskolen, øremerket DKSS på 155 000,-. På kommunestyrets budsjettmøte 11. desember 2018 ble det vedtatt at kulturskolen fikk økt rammetilskudd øremerket DKSS for å dekke inn de bortfalte midlene fra fylket. Kulturskolen skal fortsette å drifte og utvikle ordningen i tråd med kommuneplanen og strategisk kulturplan «For kropp og sjel – en melding om kultur, idrett og friluftsliv i Lier 2013-2025.» Kulturskolen har en ansatt kulturkonsulent i 20% stilling som benytter 10% til å koordinere og drifte ordningen.

Regjeringen Solberg la i mai 2018 fram **Stortingsmelding 15 «Leve hele livet — En kvalitetsreform for eldre»**.

«Leve hele livet er en reform for aktivitet, deltakelse og sosialt fellesskap. Målet er å ta vare på Eldres forhold til familie, venner og sosialt nettverk og skape gode opplevelser og møter på tvers av generasjonene. Fysisk, sosial og kulturell aktivitet skal være tilpasset den enkeltes interesser, ønsker og behov. Helse- og omsorgstjenesten skal bidra til skape gode øyeblikk og meningsfull aktivitet i hverdagen og arbeide systematisk med dette. Det kan handle om både fysiske, sosiale og kulturelle opplevelser.»

I kommuneplanen «Grønne Lier – for alle innbyggere» legges det vekt på at kommunens arbeid skal bidra til det gode liv for alle med natur og kultur som ressurs i det arbeidet. Lier kommune skal fremme god livsmestring og trivsel for alle innbyggerne.

I strategisk kulturplan «For kropp og sjel – en melding om kultur, idrett og friluftsliv i Lier 2013-2025» vedtatt i kommunestyret 12. november 2013 er et av målene formulert slik: *«Gode og allsidige kultur, idrett og friluftslivstilbud er viktige forutsetninger for god folkehelse og livsmestring. Bredde i tilbud er viktig, det skal finnes noe for alle, unge som gamle. Kulturpolitikken skal tilrettelegge spesielt for å sikre at alle skal kunne delta.»*

Alle disse politiske planene og meldingene påpeker at kulturelle aktiviteter for eldre er ønskelig og helsefremmende.

3. VISJON

Lier kulturskole – kommunens eget ressurs- og kompetansesenter for kunst og kultur, skal gjennom ordningen Den Kulturelle Spaserstokken være med å skape en meningsfylt tilværelse på kommunens eldreinstitusjoner og legge til rette for mestring, ny læring og for gode opplevelser for kommunens eldste.

4. MÅL

DKSS i Lier har følgende mål:

- å sørge for profesjonell kunst- og kulturformidling av høy kvalitet til eldre
- å bidra med kunst- og kulturaktivitet, pedagogikk og ulike former for kunstterapi for syke, eldre og demente
- å legge til rette for økt samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren slik at det utvikles gode kunst- og kulturprosjekter lokalt innenfor et mangfold av sjangre og uttrykk
- å bidra til at eldre får et tilpasset kulturtilbud på arenaer der de eldre befinner seg i dagliglivet
- å legge til rette for et godt samarbeid med Lier bibliotek og Lier bygdetun
- å senke terskelen for å delta på utflukter ut av institusjon
- å forebygge, forsinke og redusere helsesvikt og funksjonsfall

5. ORGANISERING

Kulturskolen har ansvar for programmeringen (planlegging) av tilbudet, dette gjennomføres i tett dialog med kulturkontaktene (i hovedsak er dette aktivitører) på institusjonene. Helse og omsorg har ansvaret for å organisere gjennomføringen på den enkelte institusjon.

Årlig møtes kulturkontakter og DKSS-koordinator for å evaluere og diskutere DKSS-programmet, organisering, utvikling og ansvarsfordeling. Disse møtene kalt «kulturforum», er kulturskolen ansvar å gjennomføre. Kulturskolens kunst- og musikkterapeuter må gjerne inviteres inn i kulturforum. Tilbudene som gis gjennom DKSS evalueres også av brukerne hver høst. Dette gjøres av kulturkontaktene på de ulike institusjonene. Tilbakemeldingene vil være retningsgivende for hvilke artister/produksjoner/aktiviteter som tilbys de kommende sesongene.

Det vil etterstrebes å hvert annet år, arrangere en fagdag med fokus på kultur og helse, for ansatte i helse og omsorg.

5.1 Programmeringen

Programmeringen av tilbudet i DKSS vil gjøres årlig.. DKSS i Lier skal programmere 45-50 konserter/forestillinger/aktivitetsdager per år. DKSS besøker institusjonene med musikk- og kulturarrangement månedlig; I månedene januar-mai og september-desember. I snitt gis det 9 ulike konserter/teaterforestillinger årlig pr. institusjon.

Innholdet i DKSS leveres i dag i hovedsak av profesjonelle frilansere (musikere, skuespillere, litteraturformidlere, kunstnere) og kunstterapeuter. I tillegg bidrar Lier kulturskole, Husflidslaget, Lier bygdetun og Lier bibliotek. Det vil i tillegg være mulig å arrangere dansekvelder og hobbykvelder.

Hvert av bo- og behandlingssentrene og sykehjemmene får besøk av lærere/utøvere eller elever fra kulturskolen 2 ganger i året gjennom DKSS-ordningen. Her holder de intimkonserter, stiller med fortellerkunst eller novelle- og diktopplesninger ute på avdelingene.

5.2 Arenaer for tilbudet:

DKSS gir tilbud på følgende steder:

Tranby seniorsenter

Gifstad dagsenter

Liertun

Nøstehagen

Fosshagen

DKSS i Lier skal også programmere noe for Pensjonistforeningen.

Eldres kafé i Sylling får årlig besøk av DKSS i desember.

6. ØKONOMI

Det er avsatt 155 000,- til programmering av tilbud på kulturskolens budsjett per år. I tillegg er det avsatt en ressurs på 10% stilling i kulturskolen til koordinator. Kulturskolen vil søke eksterne midler til ordningen eller spesielle prosjekter i ordningen når mulig. Helse og velferd oppfordres også til å avsette midler til DKSS på sine budsjetter. Det strebes etter å få til en fast ordning med musikkterapi også ute på institusjonene i denne forbindelse.

